

KAKO OJAČATI INTEGRITET POLICIJE U CRNOJ GORI?

Autorka: Dina Bajramspahić

SAŽETAK

Iako su, u odnosu na prethodni period, napravljeni određeni važni koraci, kao što je usvajanje Plana integriteta Ministarstva unutrašnjih poslova, intenzivniji rad unutrašnje kontrole policije, Etičkog odbora i Disciplinske komisije, potrebno je uložiti dodatne napore. Vlada Crne Gore i ostale relevantne institucije nisu sačinile sveobuhvatnu analizu o svim aspektima koruptivnih ponašanja u policiji, niti su kreirali mjere kojima bi se tretirali svi pojavni oblici i rizici narušenog integriteta policijskih službenika u Crnoj Gori.

Mjere koje su predviđene u više nacionalnih strateških dokumenata i pratećih akcionih planova najčešće predstavljaju redovne radne zadatke već ustanovljenih tijela. Mjere takođe ne prepoznaju potrebu uspostavljanja ambicioznijeg sistema za podsticanje integriteta među policijskim službenicima.

Takođe, nisu rađene ni analize koje bi ponudile uvid u uslove rada policijskih službenika, pitanja njihovog zapošljavanja i napredovanja, zarade, nedostatke u obukama, rizično ponašanje, fizičko i psihološko zdravlje, motivaciju za rad i zadovoljstvo poslom, nezakoniti politički angažman, mjere za unapređenje finansijskog upravljanja u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije, itd.

Sa ciljem prevazilaženja ovakve situacije i kompenzacije nedostatka detaljne analize stanja u policiji, trebalo bi usvojiti novu i sveobuhvatnu strategiju koja bi sadržala zanemarena pitanja i dala predloge konkretnih mjera sa jasno naznačenim odgovornostima za sprovođenje.

SEPTEMBAR, 2015.

Ovaj predlog praktične politike (policy brief) pripremljen je u okviru TRAIN programa 2015 (Istraživački centri: savjetovanje i istraživanje kroz interakciju i umrežavanje), koji sprovodi Njemački savjet za inostrane odnose (DGAP) pod pokroviteljstvom njemačkog Ministarstva spoljnih poslova (Pakt za stabilnost Jugoistočne Evrope).

UVOD

Korupcija u policiji je međunarodni problem. Istorijski posmatrano, nepravilnosti u radu policije predstavljaju faktor u razvoju policijskih institucija u svijetu, ali je poseban problem u državama koje su pogođene ratom ili se nalaze u ratnom okruženju. Takav je slučaj i sa Crnom Gorom, gdje je tranzicija političkog sistema dovela do formiranja bliskih veza između policijskih službenika i organizovanih kriminalnih grupa¹, visokog nivoa politizacije policije i pada profesionalnih standarda. Jedan od eksperata u oblasti bezbjednosti čak navodi da su mafijaške strukture oduvijek saradivale sa lokalnom policijom, bilo otvoreno ili tajno.²

U periodu nakon 1992, dok je Crna Gora bila dio Jugoslavije, čija je dezintegracija u tim godina počela, upravo je crnogorska policija služila kao glavno sredstvo republičke vlade u Podgorici. Policijski redovi povećali su svoju brojnost sa 5000 tokom 1997. godine do 18000 u 2000. godini, dok je Vojska Crne Gore bila pod uticajem Beograda. Ova situacija uticala je negativno na profesionalne standarde policije, između ostalih razloga i zbog nedostatka adekvatnog obrazovanja novog kadra. Danas, sa nešto više od 4000 policajaca, Crna Gora je i dalje država koja ima najveći broj policijskih službenika po glavi stanovnika u Evropi.³

Istovremeno, Uprava policije (UP) je jedan od ključnih aktera odgovornih za obavljanje najzahtjevnijeg zadatka koji je postavljen pred Crnu Goru na putu evropskih i evroatlantskih integracija, a to je uspostavljanje vladavine prava u državi. Ovo bi jedino moglo da bude moguće ukoliko Uprava policije postigne napredak u borbi protiv korupcije u svojim redovima i ukoliko ojača sistem promovisanja integriteta i profesionalnih standarda.

Rješenja za nedostatak integriteta i profesionalnih standarda u policiji koja su predložena u ovoj analizi uslovljena su kontekstom, uključujući političke, ekonomske i kulturne preduslove. Ovaj rad nudi analizu postojećeg institucionalnog okvira policijskog integriteta koji je uspostavila Vlada, kao i mjera koje sprovode relevantne institucije, prije svega Ministarstvo unutrašnjih poslova i Uprava policije, a koje se koriste u cilju ohrabrivanja i nagrađivanja profesionalnog ponašanja policijskih službenika.

Cilj ovog rada je da doprinese boljem funkcionisanju policije u Crnoj Gori kroz procjenu Vladinih aktivnosti u jačanju policijskog integriteta i kroz predlaganje novog strateškog pristupa. U radu se takođe predlaže stvaranje sveobuhvatnog sistema za smanjenje mogućnosti za korupciju i drugih oblika nedoličnog ponašanja i zloupotreba od strane policijskih službenika.

KONTEKST - POKAZATELJI PROBLEMA U INTEGRITETU POLICIJE U CRNOJ GORI

Mišljenje javnog mnjenja

Istraživanje javnog mnjenja o percepciji integriteta policije u Crnoj Gori, koje je Institut alternativa objavio u julu 2015, otkrilo je zabrinjavajuće stavove građana o policiji i ukazalo na određene paradokse u iskazanim stavovima.⁴ Istraživanje je pokazalo da građani Crne Gore imaju relativno visoko povjerenje u policiju, 58%. Ovo stavlja policiju na drugo mjesto po pitanju povjerenja u institucije, odmah nakon obrazovnog sistema. Istovremeno, 56% ispitanika vjeruje da je korupcija široko rasprostranjena u policiji.

1 Izjava poslanika Nebojše Medojevića za Nezavisni dnevnik Vijesti, dostupna na:

<http://www.vijesti.me/vijesti/medojevic-sumnjamo-da-je-neko-anb-ili-policije-rekao-kalicu-da-bjezi-clanak-30859>

2 Organizovani kriminal na Zapadnom Balkanu (Organized Crime in the Western Balkan), naučni časopis HUMSEC, br. 1, dostupno na:

http://www.humsec.eu/cms/fileadmin/user_upload/humsec/Journal/Stojarova_Organized_Crime_in_the_Western_Balkans.pdf

3 U Vladinom dokumentu "Uporedna analiza sistema zapošljavanja u javnom sektoru" navodi se da Crna Gora ima najveći broj policajaca, 808 na 100 000 građana, u odnosu na prosjek Evropske unije od 300 policajaca na 100 000 građana.

4 Istraživanje je, za potrebe POINTPULSE mreže, sproveo Ipsos Strategic Marketing. Svi podaci su dostupni na:

<http://institut-alternativa.org/rezultati-istrazivanja-stavova-gradana-o-odgovornosti-policije-u-crnoj-gori-i-regionu/>

Kada se govori o percepciji građana o tome čije interese štiti Uprava policije, samo jedna trećina građana vjeruje da policija radi kako bi trebalo, to jest u interesu građana. Svi ostali ispitanici smatraju da policija radi u skladu sa interesima Vlade ili u cilju zaštite interesa političkih partija. Jedanaest procenata ispitanika mišljenja je da policija radi prvenstveno u cilju zaštite ljudi u vrhu Uprave policije.

Velika većina građana, njih 70%, smatra da policija "u potpunosti" ili "u priličnoj mjeri" ima uticaj na operativni rad policije, dok preostalih 27% smatra da ima uticaja u manjoj mjeri ili da nema uticaj. Ono što posebno brine, a što može izazvati dugoročne posljedice na kvalitet policijskog rada je pitanje zapošljavanja. Samo jedna trećina građana smatra da se proces zapošljavanja odvija u skladu sa zakonom - putem javnog konkursa. Čak 48% ispitanika smatra da se zapošljavanje odvija prvenstveno nepotizmom, tj. uz pomoć prijatelja ili rođaka, ili pomoću političkih veza (41%).

Ipak, cijela slika nije toliko tmurna. Crnogorska policija je visoko ocijenjena kada se radi o efikasnosti održavanja javne bezbjednosti (72% građana smatra da je policijski rad efikasan u ovom pogledu), kao i bezbjednosti škola, bezbjednosti u saobraćaju, zaštiti života i imovine građana. Ipak, građani smatraju da je policija neefikasna kada se radi o borbi protiv korupcije uopšteno (68%), hvatanju počinitelja privrednog i organizovanog kriminala i borbi protiv korupcije među svojim redovima.

Hronični nedostatak rezultata u oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala

Međunarodni izvještaji o Crnoj Gori kontinuirano naglašavaju nedostatak rezultata u oblasti borbe protiv korupcije na visokom nivou i organizovanog kriminala u zemlji.⁵ Uprkos apelima za efikasnije procesuiranje slučajeva korupcije i organizovanog kriminala, od jula 2014. je bilo samo nekoliko novih optužnica. U isto vrijeme, novoizabrani Vrhovni državni tužilac izrazio je nezadovoljstvo prekomjernom dužinom prekrivične faze slučajeva u gore navedenim kategorijama. Institucije nadležne za procesuiranje ovih zločina su godinama pokazivale intertnost i očigledan nedostatak sposobnosti za rješavanje teških zadataka postavljenih pred njih. Dobar primjer navedenog je i tzv. afera "Telekom", navodni slučaj korupcije na visokom nivou tokom privatizacije nacionalne kompanije za telekomunikacije u 2005. godini, koji tužilaštvo i policija istražuju devet godina, ali za sada bez rezultata.

Sa druge strane, mediji u Crnoj Gori su bili veoma aktivni u objavljivanju informacija i pokretanju optužbi, često potkrijepljenim čvrstim dokazima, o nekim slučajevima korupcije. Takođe su navodili i veze koje bi mogle postojati između javnih zvaničnika i organizovanih kriminalnih grupa. Drugi akteri, kao što su nevladine organizacije, političke partije i funkcioneri su u više navrata javno zahtijevali od nadležnih institucija da započnu istrage o navodnim slučajevima korupcije. Ipak, ove apele i medijska izvještavanja, iako često vrlo uvjerljive i dobro argumentovane, nadležne institucije ignorišu.

Nadalje, u dokumentu Procjena prijetnji organizovanog kriminala (Serious and Organised Crime Threat Assessment, SOCTA 2014) navodi se da organiazovani kriminal u Crnoj Gori obuhvata veliki spektar kriminalnih aktivnosti, kao što su trgovina drogom i oružjem, ilegalne migracije i krijumčarenje ljudi, ekonomska i kriminalna aktivnost uključujući krijumčarenje cigareta i akciznih proizvoda, falsifikovanje novca i platnih kartica, ubistva, pljačke i velike krađe automobila. U 2014 godini Policija je zabilježila 234 aktivnosti zelenašenja, od kojih su u njih 37 akteri bili identifikovani kao članovi organizovanih kriminalnih grupa. Ipak, podignute su samo 3 krivične prijave. Do danas, još uvijek nije bilo nijedne sudske presude za korupciju na visokom nivou, a 43 slučajeva ubistava su neriješena.⁶

5 U oktobru 2014, Evropska komisija podsjetila je na mehanizam "klauzule balansa" u pregovorima kao vrstu upozorenja na očekivanja u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, naglašavajući još jednom nedostatak rezultata na ovom polju. U julu 2014, Državni sekretarijat SAD je u Izvještaju o ljudskim pravima za Crnu Goru podsjetio da 'sveprožimajuća korupcija i slaba kontrola nad konfliktom interesa u svim granama vlasti predstavlja najozbiljniji problem ljudskih prava u državi'. Ovo su posljednji zvanični izvještaji Komisije i Državnog sekretarijata SAD za Crnu Goru.

6 Podatak objavljen nakon kontrolnog saslušanja u parlamentu, medijski članak dostupan je na: <http://www.vijesti.me/vijesti/od-234-zelenasa-samo-tri-prijave-813934>

KOJI SU STANDARDI IDEALNOG SISTEMA POLICIJSKOG INTEGRITETA?

Korupcija u policiji se može sprječavati preventivnim i represivnim mjerama. Za uspješne modele borbe protiv korupcije u policiji, ključnim odlikama se smatraju koordinisanost i integrisanost represivnih i preventivnih komponenti antikorupcijskih politika, kao i institucionalizovano partnerstvo između ključnih strateških partnera.

Preventivne mjere preporučene kao dobre prakse na makro⁷, srednjem i mikro nivou uključuju: dobro upravljanje ljudskim resursima (regulisan sistem zapošljavanja zasnovan na zaslugama, napredovanje, treninzi, plate itd.), profesionalno rukovodstvo i dobro upravljanje izgrađenim integritetom, redovne rotacije i strogo regulisanu politiku poklona, jasne procedure postupanja, kontrolu korištenja službenih evidencija i službenih vozila, etičke kodekse, otvorenost prema javnosti, akcije širenja svijesti i saradnja s građanima, obuke o integritetu, testove integriteta.

Represivne, kaznene i nadzorne mjere koje su preporučene kao dobre prakse uključuju:

otkrivanje i procesuiranje korupcije (posebno među višim policijskim službenicima), izgradnju sistema koji će to omogućiti (zakonska ovlašćenja za istražna tijela, oformljivanje posebnih jedinica, tehnička opremljenost i treninzi), dobru koordinaciju svih specijalizovanih tijela za nadzor (specijalne istražne tehnike i taktike); izgradnju efikasnog sistema unutarnje kontrole, uspostavljen spoljni nadzor rada policije (npr. parlamentarni i građanski), efektivan mehanizam podnošenja prigovora građana na rad policije, zaštitu zviždača, zaštitu svjedoka, i ekspertske istražitelje.

Dodatno, treba uzeti u obzir da su, na bazi studija korupcije u policiji, prepoznate najčešće okolnosti koje proizvode povećanu "ranjivost na korupciju" i rezultiraju protivzakonitim ponašanjem policajaca:

- lična ranjivost (droge, dugovi, problematične društvene veze);
- nezadovoljstvo na radnom mjestu i loši radni rezultati;
- nedovoljan ili neadekvatan nadzor nadređenih;
- ranija prekršajna i/ili krivična iskustva;
- život i/ili rad u istom okruženju sa kriminalnim grupama;
- društvene i/ili porodične veze sa kriminalnim grupama van radnog mjesta.

ŠTA JE VLADA CRNE GORE URADILA DA OJAČA POLICIJSKI INTEGRITET? - STRATEŠKI OKVIRI

Najmanje četiri paralelna dokumenta - ali nijedan dovoljno dobar?

Analiza strateškog okvira u Crnoj Gori za ovu oblast, uključujući razne mjere predviđene akcionim planovima i drugim dokumentima, pokazuje da pred Vladom Crne Gore, Ministarstvom unutrašnjih poslova i Upravom policije tek predstoji detaljna analiza faktora koji utiču na smanjenje integriteta među policijskim službenicima, to jest, procjena svih oblika koruptivnog ponašanja među njima (Vidjeti: Aneks 1). Posebno se prepoznaje nedostatak veze između predloženih mjera u strateškim dokumentima i oblika neadekvatnog ponašanja policijskih službenika.

⁷ Demokratska politička klima, sloboda štampe i govora, i ratifikacija međunarodnih konvencija, itd.

U decembru 2010. godine usvojena je prva **Strategija razvoja i funkcionisanja policije**⁸, uz prateći Akcioni plan⁹ koji je mapirao ključne tematske oblasti u kojima je potrebno sprovesti reforme. Jedna od oblasti je označena kao **jačanje strukturnog integriteta policije** sa predloženih pet opštih mjera koje ne prate indikatori za implementaciju.¹⁰ Do 2015, 10 mjera nije implementirano, te je Vlada u januaru 2015. produžila rok za implementaciju Akcionog plana do kraja 2015. godine¹¹ i zadužila Ministarstvo unutrašnjih poslova da pripremi novu Strategiju za razvoju unutrašnjih poslova za period 2016-2020, kao i Akcioni plan za 2016. godinu.¹²

Izveštaj Kancelarije UN za pitanja droge i kriminala (UNODC) "Korupcija u Crnoj Gori - Kako građani vide mito?" prepoznao je rad policije kao potencijalno podložan korupciji. Akcioni plan za implementaciju **Strategije borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala 2013-2014.** je stoga uveo, po prvi put, specijalne mjere za prevenciju korupcije u policiji.¹³ Ovih devet mjera prikazano je i analizirano u nastavku teksta (Tabela 1).

U međuvremenu, proces pregovora između Crne Gore i Evropske unije je zvanično počeo¹⁴, pa je i strateški okvir za brojna pitanja reformi koje se odnose na rad policije prelazio na nivo pregovaračkih struktura. Pitanja vladavine prava su operacionalizovana u okviru Akcionog plana za Poglavlje 23 "Pravosuđe i temeljna prava" i u okviru Akcionog plana za Poglavlje 24 "Pravda, sloboda i bezbjednost", koji su usvojeni u junu 2013. godine.¹⁵ Puna pažnja svih aktera, međunarodne zajednice i crnogorske javnosti je sada na implementaciji ovih dokumenata.

Nažalost, kada govorimo o pitanjima policijskog integriteta, u Akcioni plan za Poglavlje 23 su samo prepisane četiri mjere iz Akcionog plana za implementaciju Strategije borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, bez dodavanja novih:

(2.1.7.15.) Sprovesti unutrašnju kontrolu rada Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije

(2.1.7.16.) Istražiti prijave za korupciju u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije

(2.1.7.17.) Sprovesti mjere za sprječavanje korupcije na visokom nivou u Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije (sa indikatorom: Izveštavanje o statistici slučajeva među visokim rukovodnim kadrom)

(2.1.7.18.) Sprovoditi stalne kampanje o načinu prijavljivanja korupcije i mjerama za zaštitu građana koji prijavljuju korupciju

Ne samo da ovo nije dovoljno, već nijedna od ovih mjera ne uvodi nove prakse, niti daje novu perspektivu ili viziju o tome kako unaprijediti policijski integritet u Crnoj Gori. Ove mjere predstavljaju redovne represivne (istražne) aktivnosti policije, koje su obavezne.¹⁶

Implementacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala

Iako se ovaj Akcioni plan još uvijek sprovodi, samo je jedna od mjera imala značajan uticaj na unapređenje integriteta policije i samo jedna je uvela novu praksu u odnosu na tekuće aktivnosti - mjera 155. Ova mjera uvodi obavezu za rukovodiocima u policiji da prijavljuju imovinu, koju kontroliše Unutrašnja kontrola, što je dovelo do pokretanja nekoliko krivičnih postupaka protiv policijskih službenika. Sve ostale mjere su ili preširoko definisane, i/ili ne predlažu rješenja niti ističu problematično ponašanje, i/ili ne umanjuju izgleda za njega.

8 Za period 2011 - 2013.

9 Usvojen u martu 2011.

10 Neke od mjera: nastaviti proces profesionalizacije policijske službe, obezbjeđivanje fizičke i tehničke opreme za policiju u skladu sa standardima EU.

11 Dostupno na http://www.gov.me/sjednice_vlade/101, tačka 12, 26.02.2015.

12 Dostupno na http://www.gov.me/sjednice_vlade/96, tačka 13, 15. 01. 2015.

13 Usvojen u maju 2013. Dostupan na: http://antikorupcija.me/en/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=7:&Itemid=91

14 U junu 2012.

15 Poglavlja su zvanično otvorena u decembru 2013. godine.

16 Četvrta mjera je detaljnije analizirana u nastavku teksta.

Dodatni problem sa ovim mjerama je što ne prepoznaju nikakve institucionalne specifičnosti koje karakterišu crnogorsku policiju. Ove mjere ne tretiraju ni specifičnosti koje dovode do korupcije u crnogorskoj policiji, niti specifične oblike zloupotrebe, poput namjernog gubljenja ili pogrešnog zavođenja dokaza, zloupotrebe procedura javnih nabavki, štetnih ugovora, nepotizma, ucjene i zastrašivanja, reketiranja, ilegalnog prisluškivanja, odlaganja prekrivičnog postupka, itd.

Tabela 1: Devet mjera iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala

<i>Mjere:</i>		<i>Komentari autora/Procjena:</i>
1.	154. Donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli i podzakonske akte za sprovođenje Zakona	<i>Zakon ne sadrži posebne mjere koje bi vodile do smanjenog rizika za korupciju u Sektoru granične policije.</i>
2.	155. Donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima, kojim će se propisati obaveza prijavljivanja imovine službenika na rukovodećim položajima	<i>Sprovedeno.</i>
3.	156. Sačiniti plan potrebne opreme za unapređenje rada Sektora kriminalističke policije	<i>Opšta mjera koja se odnosi na uobičajni rad Sektora kriminalističke policije.</i>
4.	157. Sprovesti osnovne i specijalističke obuke za suzbijanje korupcije	<i>Opšta mjera koja se ne fokusira na probleme u gonjenju policijskih službenika.</i>
5.	158. Sprovesti specijalističke obuke za sprovođenje istraga u oblasti pranja novca	<i>Opšta mjera.</i>
6.	159. Sprovesti unutrašnju kontrolu rada UP	<i>Nepotrebno je propisivati mjere kojima se tijelo Unutrašnje kontrole primorava da sprovede aktivnosti koje su iz njegove nadležnosti. Tijela se osnivaju radi vršenja određenih nadležnosti i njihovo podsticanje da rade svoj posao ne bi trebalo da bude dio nacionalnog strateškog dokumenta.</i>
7.	160. Istražiti prijave za korupciju u MUP i UP	<i>Isto kao i u prethodnoj mjeri, radi se o redovnom policijskom poslu i podnošenju izvještaja o tom, a sama mjera niti indikatori ne daju viziju unapređenja stanja ukoliko postoje problemi u istraživanju prijave korupcije.</i>
8.	161. Sprovesti mjere za sprečavanje korupcije na visokom nivou u MUP i UP	<i>Opšta mjera za statističko izvještavanje o sprovođenju zakona.</i>
9.	162. Kontinuirano sprovođenje kampanje o načinu prijavljivanja korupcije i mjerama za zaštitu građana koji prijavljuju korupciju	<i>Prema izvještaju o realizaciji, mjera se sprovodi na način što je sprovedena kampanja „Ni centa za mito“. Međutim, radi se opštoj nacionalnoj akciji širenja svijesti koju je pokrenula Uprava za antikorupcijsku inicijativu i koja se ne odnosi isključivo na aktivnosti MUP-a. Posebnog poziva za prijavu korupcije u policiji nije bilo.</i>

Četvrti dokument - Plan integriteta, mapiranje pozicija

U februaru 2014. godine, ministar unutrašnjih poslova usvojio je Plan integriteta Ministarstva.¹⁷ Plan integriteta je interni antikorupcijski dokument, koji sadrži analizu potencijalnih vidova koruptivnog ponašanja u okviru MUP-a i UP-a **na konkretnim radnim mjestima**. To podrazumijeva samoprocjenu zaposlenih o stepenu izloženosti različitim oblicima rizika. Svaka pozicija u okviru policije je dobila procjenu rizika za korupciju, množenjem uticaja i vjerovatnoće, sa ocjenama od 1 do 10.

Ovaj dokument je otišao najdalje u analizi rizika i opisu mogućih zloupotreba. Međutim, on sadrži i niz nedostataka:

¹⁷ Obaveza usvajanja Plana integriteta navedena je u članu 68 Zakona o državnim službenicima i namještenicima i odnosi se na sve državne organe.

- Nema dostupnih izvještaja o implementaciji mjera;
- Nisu tretirani brojni rizici za korupciju, niti su svi oblici koruptivnog ponašanja uzeti u obzir. Istaknute su samo one prijetnje koje proizilaze iz prirode radnog mjesta i nadležnosti (na primjer, politički angažman policijskih službenika, koji je zabranjen Zakonom o unutrašnjim poslovima, nije pomenut jer nije vezan za neko specifično radno mjesto, ali je široko rasprostranjena praksa u Crnoj Gori);
- Određene mjere nisu ispunjene¹⁸ (na primjer, obaveza načelnika odjeljenja da propišu i razviju sopstvene kriterijume za objektivnu procjenu rada);
- Još jedan problem je to što mnoge mjere ne mogu biti sprovedene automatski na nivou individualnih pozicija, već moraju biti koordinirane sa višeg nivoa. Primjer ovoga su instrukcije za rotacije ili za štampanje Etičkog kodeksa, što znači da nema jasne odgovornosti za sprovođenje svake od mjera, niti sprovođenje zavisi od službenika na pozicijama na koje se mjere odnose;
- Rok za sprovođenje svih mjera bio je II kvartal 2014. godine. Plan integriteta nije adaptiran/ revidiran niti mijenjan od tada.
- Samo jedna osoba, menadžer integriteta, imenovana je za praćenje sprovođenja Plana koji obuhvata najmanje 4-5 mjera za svako od oko 4 000 radnih mjesta.

Policijski službenici istakli su da se "uglavnom ispunjavaju mjere koje se odnose na treninge i obuke, uz donatorsku podršku, dok se ostale zanemaruju".¹⁹ U suštini, ostaje nejasno kako bi se ovaj mehanizam uopšte mogao sprovesti ako se jasno ne propišu odgovornosti za svaku aktivnost, što trenutno nije slučaj.

POLICIJSKI NADZOR - NEDOSTATAK UTICAJA - JESU LI RUKOVODIOCI POLICIJE NEDODIRLJIVI?

Formalno, tokom posljednjih nekoliko godina, razvijen je sistem nadzora nad policijom, uključujući i unutrašnju i spoljnu kontrolu: parlamentarni nadzor od strane dva parlamentarna odbora²⁰, građanska kontrola, nadzor specijalizovanih nezavisnih institucija (Ombudsman, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Uprava za javne nabavke, Državna revizorska institucija), kao i disciplinska i etička odgovornost unutar Ministarstva unutrašnjih poslova. Međutim, praksa nadzora još uvijek nije na zavidnom nivou.

Ono što je najupečatljivije jeste nedostatak uticaja nadzornih tijela u slučajevima i kada odreaguju. U mnogim slučajevima, čak i kada identifikuju zloupotrebe i prosljeđene na dalje postupanje, nadležni pravosudni organi nisu ostvarivali nikakav napredak, naročito kada su se ticali visoko rangiranih policijskih službenika, pokazujući tako da zakon ne važi jednako za sve.²¹ Ovo može imati ozbiljan uticaj na moral ostalih policijskih službenika, imajući u vidu da broj različitih vrsta slučajeva protiv niže rangiranih policijskih službenika polako rastao tokom prethodnih nekoliko godina (vidjeti Aneks 2).

U nastavku je predstavljeno nekoliko primjera slučajeva potencijalne zloupotrebe finansija u policiji od strane visoko rangiranih policijskih službenika.

¹⁸ Odgovor na pitanje postavljeno u okviru fokus grupe sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije, održane 18. septembra 2015. godine.

¹⁹ Intervju sa predstavnikom Uprave policije, održano u septembru 2015. godine.

²⁰ Odbor za bezbjednost i odbranu i Odbor za antikorupciju.

²¹ Primjeri koji ovo potvrđuju opisani su u nastavku teksta.

STUDIJA SLUČAJA 1 - PRODAJA PA PONOVA KUPOVINA KAMPA "ZLATICA" ZA DUPLO VEĆU CIJENU

Vlada Crne Gore je 2006. godine prodala većinski državni paket akcija, uključujući i kamp "Zlatica", za 4.760.000 EUR firmi "Normal Company" sa sjedištem u Podgorici. Uprava policije ponovo ga je kupila 2011. godine za čak 8.339.999 EUR i time nanijela štetu državnom budžetu Crne Gore.²² Ugovor je tada, u ime Uprave policije, potpisao njen tadašnji direktor Veselin Veljović.²³

Povodom ovog slučaja, skupštinski Odbor za antikorupciju je u decembru 2013. godine održao kontrolno saslušanje ministra unutrašnjih poslova Raška Konjevića i tadašnjeg ministra spoljnih poslova, Igora Lukšića.²⁴ Poslanici i ministri bili su saglasni da ovaj slučaj treba detaljno ispitati, te da je to posao za Tužilaštvo. Četiri godine nakon zaključivanja kupoprodajnog ugovora i dvije godine nakon otvaranja istrage, optužnica nije podnijeta.

STUDIJA SLUČAJA 2 - IZGRADNJA ZGRADE CENTRA BEZBJEDNOSTI U PODGORICI

Još jedan slučaj sumnjivog poslovanja Uprave policije je izgradnja zgrade CB u Podgorici. Ovaj ugovor, vrijedan 13 miliona eura, sklopljen je sa firmom "Čelebić" kao izvođačem radova, bez prethodnog raspisivanja javnog tendera, što je izričita zakonska obaveza. Dodatno, Uprava policije nanijela je štetu državnom budžetu tako što se obavezala da tzv. zgradu "Limenka" ustupi firmi "Čelebić" kao kompenzaciju za dio izvođenja radova.

Na kraju, Viši sud je utvrdio dodatna kršenja kupoprodajnog ugovora od strane UP, što je državni budžet koštalo dodatnih 12 miliona eura koje je trebalo isplatiti Acu Đukanoviću, bratu crnogorskog premijera Mila Đukanovića, koji je kupio zgradu "Limenka" od firme "Čelebić".

Još uvijek nije utvrđeno ko je iz Uprave policije odgovoran za ove radnje i štetu nanijetu državnom budžetu. Povodom ovog slučaja, Odbor za antikorupciju održao je kontrolno saslušanje 23. februara 2015. godine. Poslanici vladajuće partije i opozicionih stranaka usvojili su zaključak da bi Specijalni državni tužilac trebalo da pribavi kompletnu dokumentaciju o ovom predmetu i obavijesti Odbor o preduzetim radnjama u roku od 60 dana.²⁵ Međutim, još uvijek nema podignute optužnice niti bilo kakve druge informacije o ovom predmetu.

STUDIJA SLUČAJA 3 – KUPOVINA BESPLATNOG SOFTVERA OD "PGS AGENCIJE"

Krajem 2012. godine, Unutrašnja kontrola Ministarstva unutrašnjih poslova predala je tužiteljki za organizovani kriminal i korupciju dokumentaciju o pet spornih ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji između UP i "PGS Agency", vrijednoj oko 675.000 EUR²⁶. Jednim od spornih ugovora, dogovorena je "intelektualna usluga" projektovanja informacionog sistema, nabavke opreme, instalacije softvera, pa čak i obuke službenika policije. Međutim, istražujući sporne ugovore, inspektori MUP-a posumnjali su da je firma "PGS" Upravi Policije, tokom trogodišnje saradnje, uglavnom ugrađivala

22 Kamp Zlatica opet pod lupom tužilaštva, Portal CDM, 18.09.2015, dostupno na: <http://www.cdm.me/drustvo/hronika/kamp-zlatica-opet-pod-lupom-tuzilastva>

23 Trenutno je član Biroa za operativnu koordinaciju organa koji čine obavještajno bezbjednosni sektor i sekretar Vijeća za nacionalnu bezbjednost.

24 Trenutno na poziciji ministra spoljnih poslova i evropskih integracija.

25 Izvještaj o radu Odbora za antikorupciju Skupštine Crne Gore za 2013. godinu, dostupno na: <http://skupstina.me/zakoni/web/dokumenta/sjednice-radnih-tijela/531/1340-.pdf>

26 Veljovićevi ugovori nikako da stignu, 27.04.2015, dostupno na: <http://www.vijesti.me/vijesti/veljovicevi-ugovori-nikako-da-stignu-830881>

softvere za policijske sisteme koje su prethodno besplatno skinuli sa interneta, a vrhu UP uredno dostavljali fakture za plaćanje "intelektualnih usluga".

U aprilu 2014. tužilaštvo je kompletnu dokumentaciju dostavilo Upravi policije sa nalogom da izvrše, na licu mjesta, komparaciju dokumentacije sa softverskim aplikacijama koje su instalirane na računarskim jedinicama u Upravi policije i utvrde da li su ugovorene usluge stvarno izvršene.²⁷ Nije podignuta optužnica, niti su dostupne bilo koje druge informacije o razrješenju ovog slučaja.

OKRUŽENJE - JOŠ NEKOLIKO SLUČAJEVA KOJI UTIČU NA INTEGRITET POLICIJE

Ozbiljni napadi na policiju

Okruženje u kojem policijski službenici rade u posljednjih par decenija nije bilo prijateljski nastrojeno. Broj ozbiljnih napada na policijske službenike u kojima je podignuta prijava, ukoliko ne računamo prekršaje, manje povrede prava i paljenja policijskih vozila, u posljednjih par godina je zabrinjavajući.

Od 2011. do 2015, 111 takvih napada se dogodilo u Nikšiću, 66 u Podgorici i 31 u Budvi²⁸. Štaviše, istraživači IA došli su do saznanja da su napadači, u skoro 80% slučajeva, osuđivani na kazne ispod zakonskog minimuma, što je tri mjeseca zatvora²⁹. Ovo je izazvalo ogromno nezadovoljstvo u policiji.

Nadalje, proteklih deset godina obilježene su suđenjem za ubistvo istaknutog policijskog inspektora za organizovani kriminal. Naime, policijski inspektor Slavoljub Ščekić ubijen je 30. avgusta 2005, sa 20 hitaca u leđa. Samo šest mjeseci nakon ubistva policija i tužilaštvo uhapsili su osumnjičene i izjavili da je slučaj u potpunosti riješen. Međutim, nakon deset godina i četiri suđenja još uvijek nema konačne presude za lica optužena u ovom slučaju. Tri presude, kojima su optuženi proglašeni krivima i osuđeni na maksimalnu kaznu zatvora, poništene su. Apelacioni sud je poništio dvije od njih, dok je Vrhovni sud poništio treću, zbog brojnih neregularnosti u postupcima nižih sudova, iako je presuda prošla kontrolu Apelacionog suda. Tokom postupka, sudije koje su vodile postupak razriješene su dužnosti. Presude su sadržale brojne pravopisne greške, pa su zbog toga bile poništene. Takođe, dokazi su odjednom "nestajali", saslušavana lica su mijenjala svoje iskaze, itd.

Zbog svih ovih nepravilnosti i bezbroj drugih, spekulisalo se da vladajuće strukture i strukture organizovanog kriminala ometaju pravdu. U aprilu 2013, više od 6000 građana je podnijelo peticiju da se Policijska akademija nazove po Slavoljubu Ščekiću, ali je Vlada odbila ovu inicijativu.³⁰

Vrijednosti zajednice

Sa druge strane, građani Crne Gore ponekad reaguju na neočekivane načine na slučajeve organizovanog kriminala. Na primjer, nakon što je narko bos Darko Šarić, koji je sada osuđen na 20 godina zatvora, ranije uhapšen u Srbiji, stanovnici njegovog rodnog grada, Pljevalja³¹, organizovali su protest tvrdeći da su Šarić i njegove investicije bile korisne za razvoj zemlje i zapošljavanje građana.

Policijski službenici u Crnoj Gori nisu baš popularni!

Istraživanje javnog mnjenja koje je sproveo Institut alternativa pokazuje da stavovi crnogorskih građana prema policijskim službenicima značajno variraju.

27 Ibidem.

28 Informacija dobijena od strane Instituta alternativa putem zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

29 Zvanična statistika suda nije dostupna, zbog prakse anonimizacije presuda.

30 Saopštenje sa sjednice Vlade Crne Gore: <http://www.gov.me/vijesti/130965/Saopstenje-sa-sjednice-Vlade-Crne-Gore.html>

31 Grad smješten na sjeveru Crne Gore.

U odgovoru na pitanje o tome kako oni vide prosječnog policijskog službenika u Crnoj Gori, građani su odgovorili da ih vide kao "arogantne, drske i bezobrazne" (23%), "ulivaju sigurnost i bezbednost" (12 %), "nedovoljno obrazovane" (12 %), "obrazovane, ljubazne, pristojne" (12 %), "korumpirane" (11%).³²

Ovi nalazi pokazuju da Uprava policije, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Vlada treba da učine mnogo više kada je u pitanju promovisanje aktivnosti policije i promovisanje primjera uzornih policijskih službenika. Time bi se postigla dva cilja: policija bi stekla više poštovanja od strane zajednice, koje bi zauzvrat moglo voditi do višeg nivoa profesionalnog ponašanja policijskih službenika, ali i učinilo policijski posao atraktivnijim najbolje kvalifikovanim kandidatima u budućnosti.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Pod pritiskom pregovora sa EU, kao i od ostalih međunarodnih organizacija, te domaćeg javnog mnjenja, pitanja vezana za korupciju prisutna su skoro svakodnevno u crnogorskoj javnoj sferi. Kao odgovor na to, Vlada usvaja brojna dokumenta, osniva institucije i uvodi brojne antikoruptionske mehanizme. Međutim, kada je u pitanju policija, nije uspostavljen sveobuhvatni pristup koji bi se bavio konkretnim problemima. Niti jedan od Vladinih dokumenata ne analizira specifični crnogorski kontekst, aktivnosti policijskih službenika, uslove u kojima rade, kao ni afere u koje su umiješani.

Iako je Plan integriteta otišao najdalje u smislu analize rizika, ovaj dokument u suštini predstavlja mehanizam za samoprocjenu i, iz tog razloga, ne pokriva značajan broj rizika i različitih oblika koruptivnog ponašanja. Jednostavno rečeno, ovaj mehanizam ne može biti zamjena za sveobuhvatnu strategiju za poboljšanje integriteta u policiji.

Stoga, nova strategija za bolje funkcionisanje policije bi morala da obuhvati analizu sljedećih pitanja: ulična korupcija i prinuda od strane policije, korupcija u upravnim procesima, kriminalne aktivnosti policijskih službenika i politička korupcija u policiji u Crnoj Gori, te rizici i okolnosti koji dovode do neprofesionalnog ponašanja policijskih službenika.

Ministarstvo unutrašnjih poslova bi takođe trebalo da razvije strateške mjere kako da podstakne građane da prijavljuju korupciju policijskih službenika, kao i da zaštiti "zviždače" u policiji.

Ministarstvo treba da uvede posebni godišnji izvještaj o stanju integriteta u policiji koji će uključiti kvalitativnu analizu svih predmeta koji su inicirani od strane nadzornih tijela (Etički odbor, Disciplinska komisija, parlamentarni odbori, unutrašnja kontrola, Savjet za građansku kontrolu policije, itd.) jer su njihovi slučajevi povezani, kao i analizu radnih uslova policijskih službenika, a redovno bi trebalo da nudi i preporuke za unapređenje. Posebna pažnja u izvještavanju bi trebalo da bude posvećena slučajevima visoko rangiranih policijskih službenika sa ciljem sprečavanja da istrage budu "gurnute pod tepih".

Osim toga, potrebno je analizirati kako poboljšati sve oblike nadzora nad policijom i propisati specifične, a ne uopštene, mjere za unapređenje stanja, probleme u zapošljavanju i napredovanju u policiji, finansijsko upravljanje, praznine u obukama i obrazovanju.

Mora se učiniti više u pogledu zaštite policajaca. Sudstvo treba da obrati više pažnje na nezadovoljavajuću sudsku praksu kada su u pitanju napadi na policijske službenike prilikom obavljanja službene dužnosti. Takođe, više pažnje treba posvetiti promociji najboljih policijskih službenika u cilju sticanja podrške društva.

³² Bilo je dozvoljeno odabrati više odgovora.

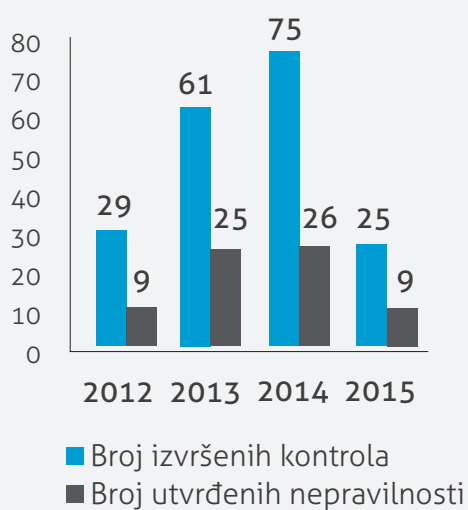
ANEKS 1. KORUPCIJA U POLICIJI

Korupcija u policiji se može podijeliti na nekoliko **oblika i pripadajuće rizike**.³³

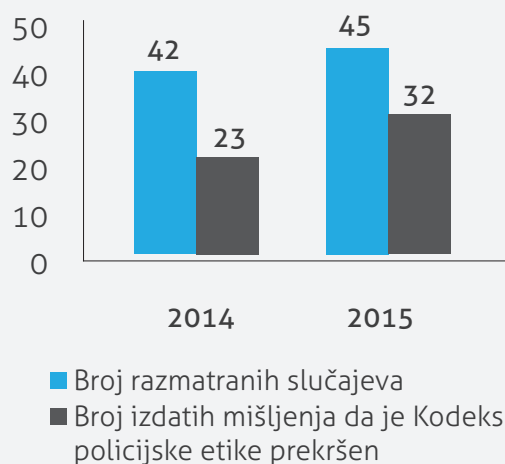
<p style="text-align: center;">I. Ulična korupcija i iznuda</p> <p>Prvi nivo policijske korupcije nalazi se u svakodnevnom odnosu s građanima pri čemu policajci koriste svoju moć (široka ovlaštenja, sredstva prisile, diskreciono odlučivanje...) da dobiju novac ili usluge u zamjenu za neprijavlivanje nezakonite aktivnosti ili ubrzanje neke administrativne procedure. Pri policijskom postupanju može doći i do iznude prema građanima da bi se ostvarila neka korist. Neki od najčešćih oblika ove vrste korupcije su:</p> <ul style="list-style-type: none">• Uzimanje sitnog mita od građana (najčešće kod saobraćajne policije);• Pokloni, besplatne usluge, besplatna hrana i piće;• „Gubljenje“ dokaza i evidencije;• Krađe tokom pretresa;• Zadržavanje zaplijenjene krijumčarene robe• Upotreba policijskih sredstava za lične potrebe (npr. automobila);• Namjerni propusti u kontroli granice.	<p style="text-align: center;">II. Korupcija u administrativnim procesima</p> <p>Ova korupcija odnosi se na zloupotrebe internih procedura i administrativnih procesa. Njoj su posebno izloženi viši policijski službenici. Postoje mnogi unutrašnji procesi koji mogu biti predmet zloupotrebe. Isto tako, policijski sistem je velik, sa znatnom imovinom i visokim brojem zaposlenih, te se otvaraju brojne mogućnosti zloupotrebe. Neki od najčešćih oblika ove vrste korupcije su:</p> <ul style="list-style-type: none">• Prevare u postupcima javne nabavke i štetni ugovori;• Krađe službene imovine i sredstava;• „Gubljenje“ dokaza i evidencije;• Prodavanje informacija iz službenih evidencija;• Nelegalnosti pri izdavanju dozvola, npr. vozačkih dozvola, pasoša, dozvola za oružje, i sl;• Podmićivanje, nepotizam i favoritizam u upravljanju kadrovima u policiji - zapošljavanje, napredovanje, dodjela zvanja, radni raspored, ocjenjivanje, obrazovanje, nagrade;• Podrivanje unutrašnjih istraga i discipline;• Varanje na prekovremenim satima, putnim troškovima, korištenjima službenih vozila i mobilnog telefona.
<p style="text-align: center;">III. Kriminalne aktivnosti policije</p> <p>Direktno uključivanje policije u individualni ili organizovani kriminal i izgradnja sopstvene kriminalne organizacije je jedan od najviše uznemirujućih oblika korupcije, jer se policija od zaštitnika pretvara u počinitelja zločina. Neki od najčešćih oblika ove vrste korupcije su:</p> <ul style="list-style-type: none">• Dostavljanje tajnih informacija iz istraga kriminalnim grupama;• Ucjenjivanje građana tajnim informacijama• Namjerno opstruiranje istraga;• Tolerisanje i zaštita aktivnosti kriminalnih grupa uz naknadu;• Udruživanje sa kriminalnim grupama;• Eliminisanje kriminalnih grupa radi preuzimanja njihovih aktivnosti;• Reketiranje lokala, noćnih klubova, preduzeća;• Preprodaja robe oduzete od krijumčara.	<p style="text-align: center;">IV. Politička korupcija</p> <p>Policija može biti iskorišćena od strane političkih grupacija za njihove interese, za kontrolu političkih suparnika i nadzor društva nelegalnim metodama. Neki od najčešćih oblika ove vrste korupcije su:</p> <ul style="list-style-type: none">• Pokretanje lažnih istraga protiv političkih protivnika;• Namjerno opstruiranje istraga protiv političkih moćnika;• Odavanje povjerljivih informacija političarima o istragama protiv njih ili protiv njihovih političkih protivnika;• Zastrašivanje političkih protivnika;• Korišćenje policije za kontrolu sindikata, nevladinih organizacija;• Nezakonito sprječavanje protesta, štrajkova• Uticaj na slobodu medija;• Nelegalno praćenje i prisluškivanje političkih protivnika;• Organizovanje i zaštita političkih ubistava.

³³ USAID, "Borba protiv korupcije i policijski integritet: Program reforme sektora bezbjednosti", 2007, U4 - Resursni centar za borbu protiv korupcije - « Borba protiv korupcije i reforma policije », 2012 INTERPOL, «Globalni standardi za borbu protiv korupcije u policijskim snagama/uslugama»

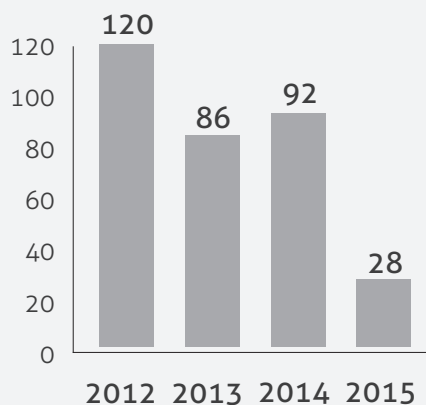
ANEKS 2. SLUČAJEVI PROTIV POLICIJSKIH SLUŽBENIKA

Broj utvrđenih nepravilnosti u odnosu na ukupan broj kontrola izvršenih od strane Odeljenja za unutrašnju kontrolu³⁴

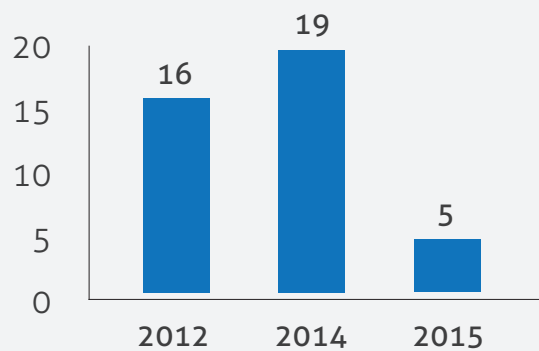

Broj izdatih mišljenja da je Kodeks policijske etike prekršen u odnosu na ukupan broj razmatranih slučajeva od strane Etičkog komiteta³⁵

Broj disciplinskih postupaka protiv policijskih službenika pokrenutih od strane Disciplinske komisije³⁶

Broj disciplinskih postupaka protiv policijskih službenika pokrenutih od strane Disciplinske komisije³⁶

Broj krivičnih prijava

Broj krivičnih prijava izdatih protiv policijskih službenika od strane nadležnih organizacionih jedinica³⁷

34 Podaci za 2015. dostupni su za period januar-avgust.

35 Podaci za 2015. dostupni su za period januar-septembar.

36 Podaci za 2015. dostupni su za period januar-avgust.

37 Podaci za 2015. dostupni su za period januar-avgust.

BIBLIOGRAFIJA

Akcioni plan za poglavlje 23: Pravosuđe i temeljna prava, jun 2013;
Akcioni plan za poglavlje 24: Pravda, sloboda i bezbjednost
Borba protiv korupcije i reforma policije, U4 - Resursni centar za borbu protiv korupcije, 2012;
Komparativna analiza o zapošljavanju u javnom sektoru, Vlada Crne Gore;
Korupcija u Crnoj Gori - Stvarna korupcijska iskustva stanovništva, UNODOC, 2011;
Globalni standardi za borbu protiv korupcije u policijskim snagama/uslugama, INTERPOL;
Plan integriteta Ministarstva unutrašnjih poslova, februar 2014;
Zvanični zapisnici sa sjednica parlamentarnih odbora;
Organizovani kriminal na Zapadnom Balkanu), naučni časopis HUMSEC, br. 1, jun 2007;
Saopštenja sa sjednica Vlade;
Istraživanje javnog mnjenja o percepciji građana o integritetu policije u Crnoj Gori i regionu, Ipsos Strategic Marketing, jun 2015. godine;
Odgovori na zahtjeve za slobodan pristup informacijama upućenih od strane Instituta alternativa;
Procjena prijetnji organizovanog kriminala, SOCTA, 2014
Strategija razvoja i funkcionisanja policije, decembar 2010;
Strategija borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala 2013–2014;
Borba protiv korupcije i policijski integritet: Program reforme sektora bezbjednosti, USAID, 2007;

Intervjui i fokus grupe:

Fokus grupa sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije, održana 18. septembra 2015;

Intervju sa predstavnicima Uprave policije, održan u septembru 2015;

Tekstovi iz medija:

Kamp Zlatica opet pod lupom tužilaštva, CDM portal, 18. septembar 2015, dostupno na:
<http://www.cdm.me/drustvo/hronika/kamp-zlatica-opet-pod-lupom-tuzilastva>

Policija evidentirala 234 zelenaša, podnijete samo tri prijave (podaci objavljeni nakon kontrolnog saslušanja u parlamentu), Vijesti, dostupno na:
<http://www.vijesti.me/vijesti/od-234-zelenasa-samo-tri-prijave-813934>

Veljovići ugovori nikako da stignu, Vijesti, 27. april 2015, dostupno na:
<http://www.vijesti.me/vijesti/veljovicevi-ugovori-nikako-da-stignu-830881>

Medojević: Sumnjamo da je neko iz ANB ili policije rekao Kaliću da bježi (izjava poslanika Skupštine Nebojše Medojevića), Vijesti, dostupno na:
<http://www.vijesti.me/vijesti/medojevic-sumnjamo-da-je-neko-anb-ili-policije-rekao-kalicu-dab-jezi-clanak-30859>

O NAMA

Institut alternativa (IA) je nevladino udruženje osnovano septembra 2007. godine od strane grupe građana sa iskustvom u civilnom društvu, javnoj administraciji i biznis sektoru.

Naša misija je snaženje demokratskih procesa i dobrog upravljanja u Crnoj Gori kroz istraživanje i analizu opcija javne politike, kao i monitoring rada javne uprave.

Naši strateški ciljevi su podizanje kvaliteta rada, odgovornosti, otvorenosti i efikasnosti javne uprave; podsticanje otvorene, javne, konstruktivne i argumentovane debate o javnim politikama i jačanje kapaciteta države i društva za njihov razvoj.

Vrijednosti koje slijedimo u svom radu su posvećenost misiji, nezavisnost, stalno učenje, umrežavanje, saradnja i timski rad.

Djelujemo kao think tank, odnosno istraživački centar, i u svom radu se bavimo oblastima dobrog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti.

Oblasti u kojima radimo i ostvarujemo uticaj strukturisane su okviru programa: javna uprava, odgovorne javne finansije, parlamentarni program i bezbjednost i odbrana.

Na osnovu rada u okviru naših programa, bavimo se praćenjem procesa pregovora o članstvu u EU, uz aktivno učešće u radnim grupama za pregovaračka poglavlja 23 i 32. Naša posebna aktivnost je Škola javnih politika koju organizujemo od 2012. godine. Od 2013. godine, IA je licenciran od strane Ministarstva nauke kao naučno-istraživački institut.

Upravljanje organizacijom je podijeljeno izmedju Skupštine i Upravnog odbora. Predsjednik Upravnog odbora je Stevo Muk, a koordinatorka istraživanja je dr Jovana Marović.

Više o nama na:

www.institut-alternativa.org

www.mojgrad.me

www.mojauprava.me

www.mojnovac.me